

Inspektionsrapport
från Skolverket
2007:72

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Maria Elementarskola i
i Stockholm

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Stiftelsen Maria Elementarskola
Fredmansgatan 1-3
118 47 Stockholm

2007-03-22
1 (2)
Dnr 54-2006:1657

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Maria Elementarskola i Stockholms kommun

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Maria Elementarskola i Stockholms kommun. Besök gjordes i skolan den 6–7 september 2006.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskolan och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 22 juni 2007 skall Stiftelsen Maria Elementarskola redovisa till Skolverket enheten i Linköping vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att Maria Elementarskola når goda kunskapsresultat. Eleverna upplever att de lär sig mycket i skolan. I förskoleklassen får eleverna möjlighet att utvecklas och lära som en grund för fortsatt skolgång. Arbetsmiljön är lugn och harmonisk. Rektorn tar ansvar för skolan och är väl förtrogen med verksamheten.

2007-03-22

2 (2)

Dnr 54-2006:1657

Följande områden inom Maria Elementarskolas verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som har rätt till detta (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner (1 a kap. 7 a § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Eleverna ges inte möjlighet att nå de nationella målen i kursplanen i årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap (9 kap. 2 § skollagen).

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolan bör följa upp och analysera eventuella förekomster av kränkande behandling.
- Skolan bör utveckla demokratiska arbetsformer i enlighet med läroplanen så att eleverna får möjlighet att genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen utveckla sina förmågor att utöva inflytande och ta ansvar.
- Skolan bör ge eleverna större möjligheter till individanpassad undervisning.
- Kvalitetsredovisningen bör utvecklas så att det tydligt framgår vilka nationella mål som skolan prioriterar samt att elevers och lärares möjlighet till delaktighet i detta arbete ökar.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Ewa Pettersson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Andreas Bergh, Anette Älmdalen, Christina Aro-Östgren och Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Stockholms kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan årskurs 1–9 Maria Elementarskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	3
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	6
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Maria Elementarskola den 6–7 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Skolverket har tidigare genomfört tre inspektioner på Maria Elementarskola. Den senaste gjordes 2002 (dnr 2002:332). I beslutet konstaterade Skolverket att skolan alltjämt uppfyller kraven för godkännande och har därmed fortsatt rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som anges i Skolverkets beslut åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av beslutet. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besö-

ket. Rapporten grundas även på annan information om skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

Två anmälningar har inkommit till Skolverket (dnr 2006:743 och dnr 2007:84) angående kränkningar och stöd. En av dessa behandlar bl.a. skolans regel om lämplig klädsel och att piercing inte är tillåten. Anmälningarna kommer att utredas av Skolverket i särskild ordning.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner i årskurs 1–9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Huvudmannen för Maria Elementarskola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Stockholms kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Skolverket har tagit del av den rapport som Stockholms kommuns egna skolinspektörer upprättat efter ett besök på skolan år 2005¹.

Beskrivning av skolan

Maria Elementarskola	Antal barn/elever
Förskoleklass	19
Grundskola	292

Regeringen godkände Maria Elementarskola i Stockholms kommun som en fristående grundskola för årskurserna 1–9 genom beslut (dnr 500017). Skolan startade redan den 1 juli 1885. Skolverket godkände genom underrättelse (dnr 99:2343) fristående förskoleklass den 11 november 1999. Enligt beslut den 2 mars 2007 får skolan anordna prövning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Genom godkännandena har skolan rätt till bidrag.

Skolan har allmän inriktning med språklig och estetisk (musik) profil.

Huvudman för skolan är Stiftelsen Maria Elementarskola med organisationsnummer 802006-0458.

Verksamheten vid Maria Elementarskola startade 1885 med årskurserna 1–4 och har byggts ut i omgångar till att nu omfatta förskoleklass och årskurserna 1–9. Huvudmannen uppger att Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) och kursplanerna för grundskolan tillämpas.

Skolan hade vid inspektionsbesöket totalt 311 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Stockholms kommun, men skolan har även elever från bl.a. Huddinge, Nacka, Solna och Tyresö kommuner.

Ända sedan starten år 1885 har Maria Elementarskola funnits i olika lokaler på Södermalm. De nuvarande lokalerna var ursprungligen lägenheter. Dessa har

¹ Utbildningsförvaltningen i Stockholms stad gör övergripande uppföljningar av samtliga skolformer

dock vid ett flertal tillfällen byggts om för att kunna användas som skollokaler. Skolan saknar egen skolgård men har tillgång till den skolgård som tillhör Södra Latins gymnasieskola, vilken är belägen i grannfastigheten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Maria Elementarskola och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Inspektörerna bedömer att Maria Elementarskola når goda kunskapsresultat. Eleverna upplever att de lär sig mycket i skolan. I förskoleklassen får eleverna möjlighet att utvecklas och lära som en grund för fortsatt skolgång. Arbetsmiljön är lugn och harmonisk. Rektorn tar ansvar för skolan och är väl förtrogen med verksamheten.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som har rätt till detta (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner (1 a kap. 7 a § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Eleverna ges inte möjlighet att nå de nationella målen i kursplanen i årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap (9 kap. 2 § skollagen).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör följa upp och analysera eventuella förekomster av kränkande behandling.
- Skolan bör utveckla demokratiska arbetsformer i enlighet med läroplanen så att eleverna får möjlighet att genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen utveckla sina förmågor att utöva inflytande och ta ansvar.
- Skolan bör ge eleverna större möjligheter till individanpassad undervisning.
- Kvalitetsredovisningen bör utvecklas så att det tydligt framgår vilka nationella mål som skolan prioriterar samt att elevers och lärares möjlighet till delaktighet i detta arbete ökar.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Kunskaper

Utbildningen i förskolklassen skall ligga till grund för den fortsatta skolgången. Av skolans dokumentation framgår att förskoleklassen i Maria Elementarskola, den s.k. primärklassen, syftar till att vara skolförberedande och att bibringa eleven goda vanor i det dagliga umgänget enligt skolans motto: Möt människor med vänlighet, artighet och generositet. Ett konkret exempel på vad det skolförberedande arbetet kan innebära är att lärarna låter eleverna göra den första bekantskapen med siffror och bokstäver. Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklassen ges möjlighet att utvecklas och lära som en grund för fortsatt skolgång.

Skolan har inför läsåret 2006/2007 reviderat de lokalt konkretiserade kursplanerna i alla ämnen. I dessa har målen att uppnå samt betygskriterier för årskurs 8 och 9 beskrivits. Enligt rektorn får alla elever och föräldrar ta del av dessa i skriftlig form. Lokala konkretiseringar saknas dock i några ämnen för lägre åldrar. Enligt kvalitetsredovisningen skall dessa revideras under hösten 2006. De äldre eleverna och deras föräldrar uppger att de fått målen beskrivna från årskurs 7 (se även Arbetsmiljö och delaktighet).

I Maria Elementarskola följer lärare elevernas utveckling mot målen genom att de upprättar ett ”mitterminsutlåtande” i årskurs 3–9 i alla ämnen inför varje utvecklingssamtal. De nationella ämnesproven genomförs i årskurs 5 och 9 i engelska, matematik och svenska. I årskurs 5 nådde samtliga elever målen 2006 i engelska och matematik medan 97 procent av eleverna nådde målen i svenska. När huvudmannen granskat innehållet i rapporten framkommer att två gånger per år sammanställs andelen elever som uppnår målen för årskursen i samtliga ämnen.

I årskurs 9 nådde alla elever, som genomfört de nationella ämnesproven 2005, målen i engelska och svenska medan någon av dessa elever inte nådde målen i matematik. Samtliga elever i årskurs 9 som genomfört de nationella proven nådde målen 2006.

Tabell 1 Sammanställning av resultat i årskurs 9 vid Maria Elementarskola jämfört med samtliga skolor i Stockholms kommun samt riket år 2005 och 2006.

	Maria Elementarskola i Stockholm		Stockholms kommun		Riket	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Meritvärde	270,4	254,0	221,3	221,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	100,0	86,2	73,9	75,1	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till gymnasieskolans nationella program	100,0	100,0	87,1	90,0	89,2	89,5

Källa: Skolverkets statistik

Elever uttrycker i intervjuerna att de lär sig mycket i skolan och att de upplever det stimulerande. Maria Elementarskolans resultat har 2005 och 2006 legat över såväl kommunens som rikets genomsnittliga värde när det gäller meritvärde,

andel elever med fullständiga slutbetyg och andelen elever behöriga till nationella program. För dessa år har skolan högre värden än de modellberäknade värden som beräknats med arbetsverktyget SALSA². Inspektörerna bedömer att skolan når goda kunskapsresultat.

Utveckling och lärande relaterat till ämnesövergripande kunskapsmål

I läroplanen och kursplanerna som skolan säger sig följa anges bl.a. ett antal mål att sträva mot. Dessa anger vilken inriktning undervisningen skall ha för att elever skall utveckla förmågor som t.ex. lära sig utforska, lära och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och befästa en vana att självständigt formulera ståndpunkter grundade på så väl kunskaper som förnuftsmässiga och etiska överväganden. I Maria Elementarskola framträder en bild av att eleverna har få tillfällen då de arbetar tillsammans med andra och samtalar om för dem angelägna frågor. Stor del av arbetet sker genom att eleverna enskilt utför uppgifter som läraren bestämt. De tillfällen som eleverna får möjlighet att diskutera och framföra sina åsikter tilldrar sig till största delen under särskilda lektioner som syftar till etisk och estetisk fostran. Eleverna upplever dessa tillfällen stimulerande och de framför i intervjuerna att de önskar att de hade fler sådana lektioner. Inspektörerna konstaterar att det är positivt att eleverna ges möjlighet att diskutera och framföra åsikter etc. under särskilda lektioner men framhåller samtidigt att detta bör utvecklas till att bli en naturlig del i hela skolans vardag.

Normer och värden

Enligt läroplanen skall de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktiga omfatta alla elever. Skolan har följt upp vilken möjlighet eleverna har att påverka innehållet i undervisningen och arbetet under lektionerna. Färre än hälften av eleverna har i den undersökningen uppgivit att de har möjlighet till inflytande över sitt eget lärande samt inflytande i verksamheten. Skolan har uppmärksammat det låga värdet och har i kvalitetsredovisningen bedömt att skolan bör fortsätta att utveckla elevinflytandet och elevers möjlighet till ansvarstagande. Besöket i skolan ger inspektörerna en bild som stämmer väl överens med skolans uppfattning om att elevers möjlighet till inflytande såväl över sitt eget lärande som över verksamheten i stort behöver utvecklas.

I intervjuerna beskrivs Maria Elementarskola av elever och föräldrar som en till största delen trygg skola. Värdegrundsarbetet har under året följts upp genom en enkät samt genom de enskilda samtal som skolsköterskan har med eleverna. I den enkätundersökning som skolan genomförde i maj 2006 uppger ca 90 procent av eleverna i årskurs 4–9 att de känner sig trygga i skolan. Rektorn uppger att skolan ständigt arbetar med att stärka elevernas självkänsla för att de skall våga stå för sina handlingar och för att de skall ha mod att anmäla eller informera om händelser. Trots detta framkommer i intervjuerna att det finns elever som upplever att de inte kan påkalla de vuxnas stöd när de blir utsatta för kränkande behandling. De grundar sin oro på att de skulle trakasseras ytterligare om det kom fram att de anmält sina kamrater.

² I Skolverkets arbetsverktyg för lokala sambandsanalyser, görs jämförelser mellan de erhållna resultaten uttryckta i betyg och modellberäknade resultat med hänsyn till vissa bakgrundsfaktorer, såsom föräldrarnas utbildningsnivå, andelen elever med utländsk bakgrund och kön.

Från och med den 1 april 2006 har lagstiftningen skärpt kravet på skolan när det gäller diskriminering och annan kränkande behandling. Målet för Maria Elementarskola är enligt skolans likabehandlingsplan att alla elever såväl som vuxna skall bemötas med respekt för sin individ och få möjlighet att utvecklas utifrån sina möjligheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Enligt inspektörerna uppfyller skolans likabehandlingsplan bestämmelsernas krav.

Inspektörerna bedömer att skolan bör följa upp och analysera eventuella förekomster av kränkande behandling enligt skolans likabehandlingsplan då det aldrig är acceptabelt att elever utsätts för diskriminering eller annan kränkande behandling.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill har granskats om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Nedan följer en beskrivning av några utvalda områden, samt av verksamhetens särskilt starka och svaga sidor.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt läroplanen skall lärare tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen samt förbereda eleverna för delaktighet och medansvar för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle. En förutsättning för att eleverna skall kunna vara delaktiga och ta ansvar är att de känner till målen för utbildningen. De äldre eleverna uppger att de har fått ta del av skolans lokalt konkretiserade kursplanemål att uppnå men att de inte riktigt förstår målen. Vid besöket framkommer att eleverna oftast inte deltar i planeringen och utvärderingen av det dagliga arbetet, vilket gör att eleverna inte riktigt förstår vad målen skall användas till. Inspektörerna kunde vid besöket konstatera att det förekommer skillnader mellan hur lärare ger eleverna möjlighet till delaktighet. Lärarna uppger att de haft få tillfällen när de diskuterat vad det demokratiska uppdraget innebär och hur det skall omsättas i undervisningen.

Skolan har i sin kvalitetsredovisning lyft fram behovet av att utveckla klassråd och elevråd. Enligt rektorn kan eleverna inte vara med och ha inflytande över t.ex. frågor som påverkar ekonomin, däremot blir eleverna alltid informerade om varför de inte kan påverka. Eleverna uppger i intervjuerna att de i elevrådet inte har särskilt stora möjligheter till inflytande över skolans verksamhet i stort.

De önskemål om frågor som de vill ta upp kommer inte alltid fram som t.ex. tider, skolgården samt hem- och konsumentkunskap och de frågor som diskuteras leder oftast inte till några förbättringar för eleverna. Inspektörerna delar bedömningen som görs i kvalitetsredovisningen att elevernas möjlighet att arbeta i demokratiska arbetsformer bör utvecklas.

Av besöket framkommer att ledningen värnar om vikten av att hålla fast vid den mångåriga traditionen och skolans värderingar, normer och regler. Exempelvis är syftet med reglerna att lära eleverna hur de skall uppföra sig i olika situationer samt hur de skall uppträda för att inte andra skall känna obehag eller komma till skada. En del av dessa är satta av styrelsen och är inte möjliga att diskutera medan andra kan revideras av rektorn i samråd med lärare. Bland annat finns regler om lämplig klädsel samt att piercing inte är tillåten. Enligt eleverna är de inte delaktiga i arbetet med reglerna. De känner däremot väl till reglerna och de upplever att det är bra med regler så att de vet hur de skall uppträda. Det finns dock elever som upplever att reglerna är så många att om något inte är angivet som förbud så skulle det eventuellt kunna vara tillåtet.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla demokratiska arbetsformer i enlighet med läroplanen så att eleverna får möjlighet att genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen utveckla sina förmågor att utöva inflytande och ta ansvar för sin utbildning och det inre arbetet i skolan.

Individanpassning och stöd

Enligt läroplanen skall hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov och att det finns olika vägar att nå målen. I intervjuer och genom iakttagelser framkommer att den individanpassning som görs inom klassens ram till stor del handlar om att eleverna kan få göra ett varierat antal uppgifter, ibland av skilda svårighetsgrad. Undervisningen är inte alltid anpassad för elevers olika behov. Inspektörerna bedömer att skolan bör ge eleverna större möjligheter till individanpassad undervisning.

Lärarna uppger att de bedömer om eleverna är i behov av särskilt stöd utifrån resultaten på DLS-prov³, som alla elever genomför årligen i årskurserna 2–7, samt genom att studera om eleverna klarar gemensamma uppgifter. Det framkommer att skolan inte genomför någon uppföljning av om organisationen eller skolans insatser är relevanta för dessa elever. Elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd ges särskild undervisning, enskilt eller i liten grupp, av resurslärare. Vidare ges extra undervisning av respektive lärare på raster eller under ordinarie lektion.

Från och med den 1 juli 2006 har förändringar införts i förordningen om fristående skolor avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Enligt förordningen skall rektorn se till att behovet utreds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammet skall framgå vilka behoven är, hur behoven skall tillgodoses samt hur åtgärdena skall följas upp och utvärderas. Programmet skall omfatta elevens hela skolsituation. Vid inspektionstillfället har åtgärdsprogram inte upprättas för alla elever i behov av särskilt stöd utan företrä-

³ Diagnostiskt material för analys av läs- och skrivförmågan (Psykologiförlaget).

desvis om eleven inte når målen i engelska, matematik och svenska samt om eleverna behöver särskilt stöd för att nå målen för det sociala samspelet, vilket rektorn bekräftar. Åtgärdsprogram skall upprättas för alla elever som befaras inte nå målen.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Den skall även innehålla vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10.

Lärarna upprättar från och med årskurs 3 ett s.k. mitterminsutlåtande inför de utvecklingssamtal som genomförs varje termin (se även Bedömning av kunskaper). Lärarna menar att blanketten också fyller funktionen som individuell utvecklingsplan, genom att läraren skriver kommentarer efter att överenskommelser har gjorts med elever och föräldrar. För elever i förskoleklass och årskurs 1–2 upprättas inte sådana utlåtanden. Dock får elever och föräldrar information om elevernas kunskapsutveckling. I utvecklingssamtalet diskuteras elevens skolsituation med stöd av underlag som elev och föräldrar förberett. Lärarna uppger att blanketten för mitterminsutlåtandet diskuteras och revideras två gånger om året. Enligt den blankett som inspektörerna tagit del av skall lärare bedöma elevernas kunskaper och färdigheter, men även uppförande och ordning. Detta graderas enligt två kategorier med antingen tillfredsställande, eller mindre tillfredsställande i årskurs 3–6 och ännu icke tillfredsställande i årskurs 7–9. Det finns också möjlighet att komplettera bedömningen med ett antal färdiga kriterier och med en personlig kommentar av läraren som undervisar i ämnet. Mitterminsutlåtandet saknar framåtsyftande utvecklingsområden samt vilka insatser skolan skall vidta för att eleverna skall nå så långt som möjligt i sin utveckling för att kunna betraktas som en individuell utvecklingsplan. Inspektörerna bedömer att mitterminsutlåtandet inte uppfyller kraven på en individuell utvecklingsplan. Enligt inspektörerna kan mitterminsutlåtandet om detta betraktas som en skriftlig information som ges i samband med utvecklingssamtalet endast lämnas på begäran av vårdnadshavaren.

I Skolverkets Allmänna råd och kommenterar om likvärdig bedömning och betygssättning beskrivs att de kollegiala samtalen – på skolan och mellan lärare på olika skolor – är ett viktigt inslag för att betygssättningen skall bli så rättvis och likvärdig som möjligt. Lärarna uppger i intervjuerna att de haft få tillfällen när de tillsammans diskuterat bedömning och betygssättning. Skolan har dock i kvalitetsredovisningen prioriterat arbetet med gemensamma analyser och diskussioner kring resultat samt högre grad av samverkan mellan skolans lärare kring bedömning och betygssättning. I den enkätundersökning som skolan genomfört har ca hälften av eleverna svarat att betygen inte stämmer med deras studieresultat.

Vid besöket framkommer att prov som ges från och med årskurs 4 betygsätts. Proven betygsätts med Icke Godkänd (IG), Godkänd (G), Väl Godkänd (VG)

och Mycket Väl Godkänd (MVG). Lärare uppger att de gör en bedömning av elevernas kunskapsutveckling genom vad de presterar på prov men även vad de utför på lektioner. I intervjuer med eleverna framkommer att de upplever att lärare gör en allsidig bedömning av deras kunskaper men att då ett betyg ligger på gränsen till ett annat så bedöms även hur elever har uppfört sig på lektionerna. Inspektörerna förutsätter att skolan går vidare med de åtgärder som skolan identifierat för en likvärdig bedömning och betygssättning. Vidare påpekar inspektörerna att när det gäller de årskurser i grundskolan där betyg inte ges är det av vikt att det är tydligt att betygen på prov inte är satta enligt grundskoleförordningens bestämmelser om betygssättning.

Ledning och intern kommunikation

Styrelsen för skolan har det övergripande ansvaret för stiftelsen Maria Elementarskola. Mellan styrelsen och rektorn förs en kontinuerlig dialog om skolans förutsättningar och verksamhet. Rektorn har enligt kvalitetsredovisningen det pedagogiska ansvaret, ansvar för elevvården och kontakten med föräldrarna. För skolans ekonomi ansvarar rektorn och ekonomiansvarig tillsammans med styrelsen.

Rektorn har grundskolläraexamen och går för närvarande den statliga rektorsutbildningen. Lärarna uppger i intervjuerna att rektorn är väl förtrogen med och tar ansvar för verksamheten. I föräldrantvjuerna framkommer att rektorn är handlingskraftig om något behöver förbättras för deras barn. Inspektörerna bedömer att ansvarsfördelningen mellan styrelsen och rektorn är tydlig och att rektorn är förtrogen med och tar ansvar för skolans verksamhet.

Kvalitetssäkring och kvalitetsarbete

Av skolans kvalitetsredovisning framgår att skolans mål enligt traditionen är; kunskap, fostran, ordning och reda. Målet är formulerat på följande sätt; ”med Maria Elementarskolas långa tradition som grund vill skolan arbeta vidare med att utveckla den ursprungliga uppgiften, nämligen bedriva en kunskapsmeddelande, kulturöverbringande och fostrande verksamhet”. Besöket i skolan ger en bild av att det är viktigt att hålla fast vid traditionen. I intervjuer framkommer föräldrarnas förväntningar på att skolan värnar om sina traditioner som ett viktigt argument för att inte förändra.

Skolan har även redovisat ett antal nationella mål i sin kvalitetsredovisning bl.a. skall skolan ge adekvata stödåtgärder till elever i behov av särskilt stöd, ge eleverna delaktighet i sitt eget lärande och förebygga diskriminering och annan kränkande behandling.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning så skall skolan årligen följa upp och utvärdera sin verksamhet. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Den skall utarbetas under medverkan av lärare och elever. Föräldrar skall ges möjlighet att delta. Skolans kvalitetsredovisning innehåller i princip de delar som förordningen föreskriver men tydligare målformuleringar, en prioritering av nationella mål och av vilka åtgärder som skall utvecklas skulle vara till gagn för förbättringsarbetet. Det finns bl.a. enligt inspektörerna anledning för skolan att analysera om det finns risk att skolans värnande om traditionen kan motverka läroplanens intentioner t.ex. 40-minuterslektioner.

Vid besöket framkommer att rektorn och lärarna är kreativa och har en vilja att utveckla skolan. Lärarna uppger dock att de haft få tillfällen att utifrån måluppfyllelse diskutera vilka utvecklingsområden som skolan bör arbeta med. Det framkommer även att lärare och elever inte har en aktiv roll i framtagandet av kvalitetsredovisningen.

Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen bör utvecklas så att det tydligt framgår vilka nationella mål som skolan prioriterar samt att elevers och lärares möjlighet till delaktighet i detta arbete ökar.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgången till utbildning som skall erbjudas, öppenheten och urvalsregler, personalens kompetens samt läromedel, pedagogiska material och utrustning.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av eventuella avgifter samt skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Bestämmelser finns i bl.a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Nedan följer en beskrivning av några utvalda områden av särskilt intresse för skolans förutsättningar att tillhandahålla en utbildning av god kvalitet.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

I skolans dokumentation om antagning tillämpas principen att först får syskon plats därefter utlandssvenskars barn och till sist gäller ködatum. Enligt rektorn tillämpas inte principen om antagning av utlandssvenskars barn. Inspektörerna förutsätter att dokumentationen revideras så att kraven på hur antagning får ske uppfylls.

Skolan skall enligt kursplanerna ge eleverna undervisning så att de ges möjlighet att nå målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5. I Maria Elementarskola anordnas ingen sådan undervisning i ämnet. Detta bekräftas av huvudmannen och rektorn. Enligt inspektörerna måste skolan tillse att eleverna får undervisning i hem- och konsumentkunskap så att de kan nå målen i kursplanen för årskurs 5.

Personal

Av skolans 24 lärare har 16 lärarutbildning. Flertalet lärare är sedan länge anställda vid skolan. I slöjd samt idrott och hälsa saknas lärare med en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak bedriver. I en analys av kompetensutvecklingsbehov har skolan noterat att det finns behov av kompetensutveckling i specialpedagogik. Rektorn uppger att lärare med specialpedagogisk kompetens skall rekryteras inom en snar framtid. Vid faktagranskningen av rapporten uppger huvudmannen att vid rekrytering söker skolan i första hand behörig personal. Inspektörerna förutsätter att skolan verkar för att kompetensen höjs genom att rekrytera lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva.

Stabilitet

Enligt skolans elevprognos är det fler sökande än vad skolan kan ta emot. Stiftelsens resultaträkningar från 2004–2005 och 2005–2006 visar på ett överskott. Inspektörerna bedömer att såväl huvudmannens ekonomiska situation som elevunderlaget uppfyller de krav på stabilitet som ställs på en fristående skola.

Datum	Ort
2007-03-22	Linköping

Ewa Pettersson
Andreas Bergh